

Randers Kommune

MILJØGODKENDELSE

af svinebruget, Tuerne 5, 8970 Havndal

REGISTRERINGSBLAD - MILJØGODKENDELSE

Landbrugets beliggenhed	Tuerne 5, 8970 Havndal
Matrikel nr. Cvr. nr.	29h, Udbyneder By, Udbyneder 19321096
Ejer af landbruget	Niels Aage Virenfeldt Nørager Tuerne 5 8970 Havndal
Driftsansvarlig	Niels Aage Virenfeldt Nørager Tuerne 5 8970 Havndal
Brugstype	Svinebrug
Godkendelsesbetegnelse	§ 12 godkendelse.
Tilsynsmyndighed	Randers Kommune J. nr. 10/002216
Intern kvalitetssikring	EHK
Godkendelsens dato	7. september 2011
Tilsyn	Kommunen har, som tilsynsmyndighed, ret til på et hvert tidspunkt at kontrollere om vilkårene i godkendelsen overholdes.
Revurdering	2019

Peter Dalgas Kruse
Biolog

REGISTRERINGSBLAD - MILJØGODKENDELSE.....	2
RESUMÉ	4
GENERELLE FORHOLD	5
VILKÅR FOR GODKENDELSEN.....	6
Generelt	6
Anlæg.....	6
Produktionstilladelse	6
Støj	7
Lugt	8
Skadedyr	8
Opbevaring og håndtering af husdyrgødning	8
Landskabelige forhold	9
Ophør	9
Arealer	9
Egenkontrol.....	10
Uheld.....	11
KOMMUNENS VURDERING	11
OFFENTLIGGØRELSE	30
KLAGEVEJLEDNING	31

BILAG

Bilag 1 - Bygningsoversigt

Bilag 2A - Kort over udbringningsarealer

Bilag 2B - Kort over lavbundsarealer

Bilag 3 - Ansøgningskema nr. 11314, ver. 9

Bilag 4 - Beregningsgrundlag for fodervilkår (kvælstof)

Bilag 5 - Sammendrag af BAT-redegørelse.

Bilag 6 - Beregninger af dimensionering af gyllekølingsanlægget

Bilag 7 - Transportveje

Bilag 8 - Kapacitetsberegning

Bilag 9-10 - Naturområder

Bilag 11 - Beregning af nitratudvaskning til overfladevand

Bilag 12 – Grundvandsforhold

RESUMÉ

Miljøgodkendelsen vedrører udvidelse af svinebruget fra 224,59 DE (8.745 slagtesvin 30-102 kg) til 470,26 DE (16.686 slagtesvin 30-107 kg).

Den nuværende svineproduktion på Tuerne 5 er VVM-screenet af Århus Amt den 2. juni 2005 (e-arkiv nr. 8-50-719-15-04) og har miljøgodkendelse af 14. september 2005 (miljøbeskyttelsesloven § 33) forudsætningerne heri (fodertilpasninger) indgår i nuværende drift i ansøgningen om miljøgodkendelse.

I forbindelse med udvidelsen af svineproduktionen bygges der to nye stalde på hver ca. 770 m². Staldene bliver rundbuehaller, bygget i samme materiale som de eksisterende. Desuden opføres en ny gyllebeholder på ca. 4.000 m³ med fast overdækning og to siloer (10 m høje, 11 m diameter). Endelig udvides den eksisterende foderlade med 400 m². Udover de nye bygninger omfatter anlægget tre slagtesvinestalde (rundbuehaller) på i alt ca. 2.300 m², en foderlade på 900 m², en gyllebeholder på 3.200 m³ og en fortank på 27 m³ (**bilag 1**).

Udover Tuerne 5, 8970 Havndal, ejer og driver ansøger svineproduktion på Bruns Plantagevej 1, 8970 Havndal under samme CVR nr. På Bruns Plantagevej 1 er der udarbejdet et regionplantillæg i oktober 2006 med tilhørende miljøgodkendelse (MBL § 33) den 8. november 2006 til en svineproduktion på 435,15 DE. Fra Bruns Plantagevej 1 afsættes 97,37 DE husdyrgødning til aftalearealer, mens den resterende husdyrgødning (337,78 DE) indgår i denne miljøgodkendelse. Denne miljøgodkendelse omfatter desuden samtlige udbringningsarealer der ejes og drives under CVR. nr. 19321096. Al drift som har relation til planteavl foregår fra Bruns Plantagevej 1.

Ansøger råder over i alt ca. 420,22 ha ejede/forpagtede arealer (**bilag 2A**) til udbringning af husdyrgødning. Der afsættes desuden husdyrgødning til gylleaftalearealer tilhørende Peter Bernstorff, Udbyhøjvej 496 B, 8930 Randers NØ. Aftalearealerne er miljøgodkendt efter husdyrgodkendelseslovens § 16.

Randers Kommune vurderer, at der kan meddeles miljøgodkendelse til svinebruget på nærmere fastsatte vilkår vedrørende brugets drift og indretning.

Randers Kommune har således for at forebygge lugtgener hos naboer bl.a. stillet vilkår om:

- at det oplyste antal stipladser (4.171) til produktion af slagtesvin ikke må overskrides
- at der skal foretages serviceeftersyn på og rengøring af staldenes ventilationssystem
- at omrøring af gylle kun må finde sted umiddelbart forud for udbringning

Endvidere er der af hensyn til beskyttelse af følsom natur, overfladevand og grundvand og krav om anvendelse af bedst tilgængelig teknologi bl.a. stillet vilkår om:

- at der etableres gyllekølingsanlæg i de nye stalde
- at den nye gyllebeholder overdækkes
- at der etableres ekstra efterafgrøder til beskyttelse af Kattegat, Mariager Fjord og Randers Fjord

- at der indsendes fosfortal i forbindelse med udnyttelsen af miljøgodkendelsen og igen inden revurdering i 2019
- at indholdet af kvælstof i husdyrgødningen begrænses gennem krav til foderets indhold af kvælstof

GENERELLE FORHOLD

Randers Kommune godkender i henhold til § 12 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*¹ udvidelse af svinebesætningen på ejendommen Tuerne 5, 8970 Havndal under henvisning til de nærmere fastsatte vilkår i miljøgodkendelsen.

Ud over de nærmere fastsatte vilkår skal driftsansvarlige være særlig opmærksom på følgende:

- At grundlaget for godkendelsen er den sidst indsendte ansøgning, skema nr. 11314, version 9 (**bilag 3**).
- At ændringer i forhold til sidst indsendte ansøgning skal anmeldes til kommunen, herunder:
 - Ændring, etablering, eller reovering af bygninger, pladser, siloer, opbevaringstanke, m.v.
 - Ændringer i udbringningsarealerne, herunder bl.a. tilkøb, frasalg, tilforpagtning, bortforpagtning, forpagtningsophør og anvendelse af markarealer hos tredjemand til udbringning af gødning. Anmeldelse af ændringer af svinebrugets udbringningsarealer skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse den 1. august, jf. § 16 i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*. Kommunen tager herefter stilling til, om ændringen er godkendelsespligtig.
- At øvrige fornødne godkendelser eller tilladelser skal indhentes separat, herunder bygge- og nedsivningstilladelse fra kommunen.
- At øvrig lovgivning, som ikke er nævnt i denne godkendelses vilkår, skal overholdes - f.eks. den til enhver tid gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse. Vilkårene i godkendelsen er som hovedregel kun stillet for de punkter, hvor tilsynsmyndigheden vurderer, at kravene skal være mere vidtgående end de generelle bestemmelser.
- At godkendelsen betragtes som udnyttet ved enhver udvidelse/ændring af dyreholdet ud over det oplyste i nudriften, eller hvis dele af bygningsprojektet er påbegyndt – dvs. både ved hel og delvis udnyttelse af godkendelsen.
- At alle vilkår er gældende fra det tidspunkt godkendelsen er helt eller delvist udnyttet, medmindre andet er angivet.
- At første regelmæssig revurdering af miljøgodkendelsen skal foretages 8 år efter godkendelsens dato. Herefter vil godkendelsen blive taget op til revurdering mindst hvert 10. år.
- At produktionstilladelsen, eller dele heraf, kan bortfalde hvis den ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

VILKÅR FOR GODKENDELSEN

Generelt

1. Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængelig på husdyrbruget, og driftspersonalet skal være orienteret om godkendelsens indhold.
2. Husdyrbrugets indretning og drift skal miljømæssigt være i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for godkendelsen, dog med de eventuelle ændringer der fremgår af vilkårene.
3. Eventuelt ejerskifte skal meddeles tilsynsmyndigheden senest 1 måned efter, det har fundet sted.
4. Godkendelsen bortfalder helt eller delvis, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsens dato, dvs. byggeriet af de nye driftsbygninger skal være igangsat.

Anlæg

Produktionstilladelse

5. Godkendelsen omfatter en produktion af 470,26 DE (16.686 slagtesvin 30-107 kg)

Gyllekøling

6. Gyllekanalerne i de nye stalde (staldafsnit 1.1.1, bilag 3) – i alt 784,9 m² – skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe.
7. Køleslangerne skal udlægges, så de dækker hele arealet af gyllekummernes bund. Afstanden mellem slangerne må maksimalt være 40 cm. Inden slangerne indstøbes, skal kommunen kontaktes for endelig godkendelse af slangeudlægningen.
8. Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 288.817 kWh.
9. Der skal monteres en typegodkendt energimåler og elmåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med en automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i kWh.
10. Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper anlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
11. Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
12. Der skal indgås en skriftlig aftale med en montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.

Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:

- afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmerne samt sikkerhedsanordningen
 - kontrol af kølekredsens ydelse
13. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 2 uger.

Foder

14. Dyreholdets totale udskillelse af kvælstof (N ab dyr) må maksimalt udgøre 49.524 kg pr. år (**bilag 4**).
15. Som dokumentation skal der gennemføres effektivitetskontrol (E-kontrol) i hele besætningen med opgørelse af foderforbrug og vægtintervaller for slagtesvin.
16. Der skal føres logbog over foderblandinger, hvor der gemmes en indlægsseddel / foderoptimeringsudskrift minimum hver 3. måned.
17. En gang pr. planperiode gennemføres en beregning af den samlede årlige produktion af N ab dyr fra anlægget – ud fra data fra effektivitetskontrollen og formlen i bilag 4.

Støj

18. Husdyrbrugets bidrag til støjniveauet målt ved nabobeboelse i det åbne land må i intet punkt overstige følgende grænseværdier:

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	1 time
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	½ time

Tablet 1: Maksimalværdier for støj

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger.

Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

Såfremt kommunen får begrundet mistanke om, at vilkårene om støjgrænser ikke er overholdt, forlanges det, at husdyrbruget foretager de nødvendige tiltag og efterfølgende fremsender dokumentation for, at støjgrænserne ikke er overskredet. Udgifterne hertil afholdes af husdyrbruget.

Dokumentationen skal ske i form af målinger og/eller beregninger foretaget i en periode, hvor husdyrbrugets støj under normale forhold er maksimal. Dokumentation vedrørende støj skal udføres efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. nr. 5/1984, *Målinger af*

ekstern støj og nr. 5/1993, *Beregning af ekstern støj fra virksomheder* eller Orientering nr. 9/1997.

Måling og beregning skal udføres af et målefirma, der er akkrediteret eller en person, der er certificeret til "miljømålinger – ekstern støj".

Lugt

19. Det oplyste antal stipladser (4.171) til produktion af slagtesvin må ikke overskrides.
20. Der skal minimum én gang årligt foretages serviceeftersyn på ventilationssystemet af et akkrediteret firma.
21. Ventilation i de enkelte staldafsnit skal rengøres og efterses jævnligt (mellem hver indsættelse af et nyt hold grise).
22. Omrøring af gylle må kun finde sted umiddelbart forud for udbringning.
23. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der skønnes at være større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

Energi og vand

24. Der skal foretages registrering af energiforbrug (el, varme, dieselolie og fyringsolie) og vandforbrug. Det samlede forbrug skal opgøres årligt.
25. Der skal udarbejdes en energirapport inden udnyttelsesfristen (7. september 2013) og igen inden revurderingen (7. september 2019).

Affald

26. Affald skal opbevares og bortskaffes efter Randers Kommunes regulativer.
27. Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen. Det gælder dog ikke afbrænding af affald der er tilladt i medfør af Randers Kommunes affaldsregulativer (mindre mængder haveaffald og skovaffald).

Skadedyr

28. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

29. Gylle
I forbindelse med påfyldning af gyllevognen må der ikke spildes flydende husdyrgødning på jorden, således at der er fare for forurening af jord, grundvand, vandløb eller dræn.

Under de nuværende forhold må gylletankene ikke være forsynet med fastmonteret pumpe eller tømmer med traktorpumpe el.lign. Ved omlæsning skal der anvendes gyllevogn med påmonteret kran, som svinger ind over tanken. Hvis der ved omlæsning ønskes anvendt fast monterede pumper, traktorpumpe eller tilsvarende, skal der etableres en befæstet

påfyldningsplads med fald mod afløb til opsamlingsbrønd el.lign. Etablering af en påfyldningsplads skal forinden anmeldes til kommunen.

Hvis der foretages overpumpning af gylle fra en tank til en anden, skal det altid ske under konstant manuel overvågning.

Til produktionsanlægget skal altid være en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning, svarende til mindst 9 måneders produktion fra svineholdet.

30. Overdækning

Den nye gyllebeholder skal overdækkes med teltoverdækning med indvendig skørt, som sikrer mod indvendig korrosion af gyllebeholderen.

Åbningen af teltoverdækningen må kun stå åben i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder. Teltoverdækningen må dog højst stå åben i et døgn.

I tilfælde af skader på teltoverdækningen skal denne repareres inden 1 uge efter skadens opståen.

Kan skaden ikke udbedres inden 1 uge, skal en montør rekvireres inden 2 hverdage efter skadens opståen.

Landskabelige forhold

31. Teltoverdækningen på den nye gyllebeholder skal være i en lys grå eller en dæmpet jordfarve

Ophør

32. Ved ophør af husdyrproduktionen skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet i en miljømæssig forsvarlig tilstand. F.eks. skal der ske en fuldstændig tømning af husdyrgødning i stalde, gyllebeholdere etc. og ske bortskaffelse af fodermidler og medicin.

Arealer

Generelt

33. På husdyrbrugets egne udbringningsarealer (420,22 ha) må der udbringes husdyrgødning indeholdende maksimalt 54.893 kg N og 11.323 kg P pr. planår (1/8 – 31/7). Bedriftens udbringningsarealer fremgår af **bilag 2A**. Den resterende normproduktion af N og P skal afsættes til tredjemandsarealer.
34. Den gennemsnitlige udnyttelsesprocent for kvælstof skal minimum være 75 %, svarende til at maksimalt 25 % (13.723 kg N) ikke indgår i gødningsregnskabet.
35. Svinegyllen kan helt eller delvist erstattes af andre typer husdyrgødning, organisk gødning eller slam, hvis mængden af kvælstof, som ikke indgår i gødningsregnskabet (uudnyttet N), ikke overstiger 13.723 kg og hvis den maksimale tilførsel af fosfor ikke overstiger 11.323 kg P.

Fosfor

36. Til brug for revurderingen af godkendelsen skal der udtages jordprøver til bestemmelse af fosfortal for ejede/forpagtede udbringningsarealer. Der skal foreligge fosforanalyse for alle arealerne inden udnyttelsesfristen (7. september 2013) og igen inden revurderingen (7. september 2019). Fosforanalyserne må højst være 5 år gamle.
37. Der skal dog ikke udtages jordbundsprøver på de udbringningsarealer, der er registeret som lavbundsarealer (Se **bilag 2B**).
38. Prøverne skal udtages i 25 cm dybde med et interval på 1 prøve for hver 3 ha. Hver jordprøve skal bestå af 16 stik (delprøver). Delprøverne udtages ved stik jævnt fordelt på diagonallinjer tværs over arealet.
39. Prøveudtagningsstederne skal gengives på kortmateriale og skal være positionsbestemt vha. UTM koordinater. Analyseresultaterne skal fremsendes til Randers Kommune.

Efterafgrøder/mellemafgrøder

40. Der skal etableres 5 % ekstra efterafgrøder på plantebrugets efterafgrødegrundareal dvs. udover den til en hver tid lovpligtige andel. En ha efterafgrøde kan dog erstattes af 2 ha mellemafgrøde.

Udlæg af de ekstra efterafgrøder skal følge reglerne for almindelige lovpligtige efterafgrøder. Udlæg af mellemafgrøder skal ske i overensstemmelse med gældende regler.

De ekstra efterafgrøder / mellemafgrøder skal udlægges på plantebrugets egne arealer.

Egenkontrol

41. Til kontrol af driftsvilkårene og forudsætningerne for godkendelsen skal der årligt føres journal med nedenstående oplysninger:
 1. Mark- og gødningsregnskab indeholdende oplysninger om produktionsniveau
 2. Ansøgning om enkeltbetaling.
 3. Kort over udbringningsarealer.
 4. Beregning af det udnyttede og det uudnyttede kvælstof, såfremt sammensætningen af den udbragte gødning varierer i forhold til det ansøgte.
 5. Evt. beregninger vedr. udvaskning af kvælstof.
 6. Logbog for gyllekølingsanlæg
 - driftsstop med angivelse af årsag og varighed
 - Registreringer fra datalogger
 - skriftlig kontrolaftale
 - årlige kontrolrapporter samt servicereporter
 7. Kvitteringer for service på ventilationsanlægget
 8. Kvitteringer for aflevering af affald
 9. Energirapporter

Oplysningerne skal opbevares i mindst 5 år og forevises på kommunens forlangende.

Uheld

42. Ved uheld, der afstedkommer risiko for forurening af miljøet, skal beredskabet straks orienteres via tlf. 112. Instrukserne i den udarbejdede beredskabsplan for husdyrbruget skal følges. Endvidere skal kommunens tekniske forvaltning underrettes på tlf. 89 15 15 15.
43. Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmes og hvordan.
- Kortbilag over husdyrbruget med angivelse af oplag af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer, vandløb, indsatsteder mm.
- En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på husdyrbruget, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal indsendes til godkendelse hos tilsynsmyndigheden senest 6 måneder efter hel eller delvis udnyttelse af godkendelsen.

KOMMUNENS VURDERING

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

- Miljøgodkendelsen er vedlagt en redigeret udgave af ansøgers redegørelse for anvendelse af bedst tilgængelig teknik (**bilag 5**).

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Ammoniak:

Randers Kommune har lavet en beregning af det emissionsniveau for ammoniak, der som udgangspunkt vurderes at være opnåeligt ved anvendelse af bedst tilgængelig teknologi, jf. vejledningerne for emissionsgrænseværdier fra Miljøstyrelsen 2010.

Emissionsniveauet er, med udgangspunkt i de vejledninger, der gælder for slagtesvin, beregnet til 6.313 kg N/år.

Husdyrbruget lever op til det beregnede BAT-niveau, da ammoniakfordampningen fra husdyrbrugets samlede anlæg er beregnet til 6.243 kg N/år (**bilag 3**). Ansøger har valgt, at anvende gyllekøling i de nye stalde (staldafsnittet 1.1.1 i bilag 3) kombineret med fodertilpasning for hele dyreholdet jf. Miljøstyrelsens teknologiblade.

Gyllekøling er en teknologi, hvor varmen i gyllen indvindes og anvendes til opvarmningsformål. Den der af følgende afkøling af gyllen, medfører en reduktion i emissionen af ammoniak på op til 31 %. Det er efterspørgslen efter varme, der styrer systemets varmepumpe og dermed afgør hvor meget gylle afkøles. Det er dog den ønskede ammoniakreduktionsprocent der er afgørende for, hvor mange timer anlægget skal køre (faktisk driftstid). For at den ønskede reduktion i ammoniakemissionen kan opnås, er det derfor afgørende at alt den indvundne varme afsættes.

Ved en udnyttelse af ca. 60 % af varmen (figur 4 og 5 i Miljøstyrelsens Teknologiblade) er landmandens omkostninger til anlægget lig med hans indtægter (sparet varme). Dermed er der et økonomisk incitament til at udnytte mere end 60 % af varmen. Randers Kommune vurderer, at gyllekøling er BAT når minimum 60 % af den indvundne varme kan udnyttes. Dermed accepteres det, at op til 40 % af varmen afsættes ved anvendelse af en kalorifer (frikøling).

Ansøger har fremlagt beregninger, der viser at alt varme forventes udnyttet (**bilag 6**). Randers Kommune vurderer, at gyllekøling er BAT for den ansøgte produktion og at den ønskede reduktion af ammoniakemissionen på minimum 25 % kan opnås.

Fodertilpasning anvendes til begrænsning af grisens udskillelse af kvælstof og dermed også hvor meget ammoniakkvælstof der fordampes fra anlægget. Fodertilpasningen består i, at foderet til slagtesvinene indeholder højst 148,4 g råprotein pr. FE.

Randers Kommune har, for at fastholde ammoniakemissionsniveauet, stillet vilkår om drift og vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget, samt vilkår om den maksimale udskillelse af kvælstof (N ab dyr).

Endvidere vurderer Randers Kommune at fast overdækning af den nye gylletank også vil reducere ammoniakfordampningen fra staldanlægget. Kommunen har således stillet vilkår om, at den nævnte gylletanke forsynes med en fast overdækning.

De eksisterende stalde er bygget i 2002 og 2006. Ansøger forventer ikke, at der skal ske reovering af stalde inden revurdering i 2019.

Fosfor:

Randers Kommune har desuden lavet en beregning af det fosforniveau, der som udgangspunkt vurderes at være opnåeligt ved anvendelse af bedst tilgængelig teknologi, jf. vejledning for slagtesvin fra Miljøstyrelsen 2011. Fosforniveauet er beregnet ud fra den grænseværdi, der er angivet i vejledningen for slagtesvin. Det beregnede fosforniveau er således 20,5 Kg P/DE ab lager eller 9.640 kg P/år.

Husdyrbruget lever op til det beregnede BAT-niveau for fosfor, da den samlede produktion af fosfor på Tuerne 5 er beregnet til 9.050 kg P/år (**bilag 3**).

Udbringning af husdyrgødning

Ved udbringning af husdyrgødning gælder ifølge dansk lovgivning, at der skal laves mark- og gødningsplanlægning for at reducere udvaskningen af næringsstoffer til grundvandet. I den forbindelse afstemmes gødningsmængden i forhold til afgrødens næringsstofkrav og forhold som forfrugtsværdi, jordbundstype og kunstvanding inddrages. Herudover gælder, at der i perioder, hvor risikoen for udvaskning er stor ikke må ske udbringning af husdyrgødning. Randers Kommune vurderer, at disse regler sikrer, at udbringningen sker i overensstemmelse med bedst tilgængelige udbringningsteknologi.

For så vidt angår risici for afstrømning af næringsstoffer til overfladevand gælder tillige en række generelle regler, herunder krav om udlæg af bræmmer langs vandløb, forbud mod udbringning under vejrlig, hvor der er risiko for overfladisk afstrømning og forbud mod udbringning på stærkt skrånende arealer mod overfladevand. Randers Kommune vurderer, at disse regler sikrer, at udbringningen sker i overensstemmelse med bedst tilgængelig udbringningsteknologi.

Endelig gælder en række generelle regler, der minimerer ammoniakfordampningen ved udbringning af husdyrgødning, herunder krav om at udbringning af gylle som minimum skal ske ved slangeudlægning og krav om, at husdyrgødning på sort jord skal nedbringes senest 6 timer efter udbringning. Endvidere skal gylle nedfældes på alle marker med sort jord og græs fra og med 1. januar 2011.

Energiforbrug

Årligt forbrug i husdyrproduktionen	Før udvidelse	Efter udvidelse
El	170.000 kWh	280.000 kWh
Fyringsolie (udtørring af staldene)	1.500 l	2.500 l

Tabel 2: Oversigt over anlæggets energiforbrug

Der foreligger pt. ingen retningslinjer vedrørende anvendelse af bedst tilgængelig energiteknologi for svinebrug. Randers Kommune vurderer imidlertid, at svinebruget har fokus på at reducere energiforbruget bl.a. ved brug af frekvens- og temperaturstyret ventilation, eftersyn og rengøring af ventilatorer og anvendelse af lavenergibelysning.

Randers Kommune har for at sikre virksomhedens fortsatte fokus på mulige energibesparelser og for løbende at kunne vurdere om husdyrbrugets elforbrug er tidssvarende stillet vilkår om, at virksomheden skal lade udarbejde en energirapport.

Vandforbrug

Årligt forbrug i husdyrproduktionen	Ca. m ³ Før udvidelse	Ca. m ³ Efter udvidelse
Vandforbrug	4.500	7.500
- heraf drikkevandsspild og vand til rengøring	960	1.200

Tabel 3: Oversigt over anlæggets vandforbrug

Der foreligger pt. ingen retningslinjer vedrørende anvendelse af bedst tilgængelig teknologi til reduktion af vandforbrug for svinebrug. Randers Kommune vurderer imidlertid, at svinebruget har fokus på at reducere vandforbruget bl.a. ved brug af højtryksrensning ved rengøring af stalde, anvendelse af drikkepipler i fodertrugene hos svinene og jævnlig detektering og reparation af lækager.

Management

Ejer har udførligt redegjort for en række ledelses- og kontrolrutiner, der vurderes at medføre mindst mulig miljøbelastning og færrest muligt gener for omgivelserne.

Randers Kommune har sikret en række af disse ledelses- og kontrolrutiner via vilkår i miljøgodkendelsen.

Herudover har Randers Kommune for at sikre hensigtsmæssige og systematiske reaktioner i tilfælde af uforudsete hændelser stillet vilkår om udarbejdelse af en beredskabsplan, der skal imødegå væsentlig konsekvenser for det eksterne miljø.

Lugt

- Driftsbygningerne er beliggende ca. 4.600 m øst for nærmeste byzone i Havndal.
- Afstanden til nærmeste samlet bebyggelse i Udbyneder er ca. 2.300 m (nordvest for anlægget).
- Nærmeste enkelt bolig, som er uden landbrugspligt og ikke samtidigt ejes af ansøger selv, er Tuerne 3, 8970 Havndal (syd for anlægget). Afstanden fra massemidtpunktet (lugtcentrum) af staldanlægget til boligen er ca. 320 m.
- Der er etableret overbrusningsanlæg i staldene.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

De ukorrigerede lugtgeneafstande er beregnet til 958 m til byzone, 744 m til samlet bebyggelse og 388 m til enkelt bolig. De beregnede geneafstande vurderes ikke at skulle korrigeres i op eller nedadgående retning som følge af kumulation fra andre husdyrbrug. Genekriterierne er ifølge beregningerne overholdt for byzone og samlet bebyggelse (pkt. 2.4.1 i bilag 3).

Den korrigerede lugtgeneafstand til enkelt bolig er beregnet til 311 m. Korrektionen består i, at staldafsnit der måtte ligge længere væk end 1,2 gange den ukorrigerede geneafstand udgår fra beregningen. Desuden skal geneafstanden for enkelt bolig korrigeres for vindretningen i forhold til staldanlægget. Genekriteriet er overholdt for enkelt bolig, idet den korrigerede geneafstand er kortere end den vægtede gennemsnitsafstand.

Det bemærkes, at der periodisk kan forekomme lugtgener i forbindelse med omrøring og udbringning af gylle, som efter kommunens opfattelse almindeligvis må accepteres i landbrugsområder. For at begrænse de periodiske lugtgener for de nærmeste beboelser er der dog stillet skærpet vilkår om, at omrøring af gylle kun må finde sted umiddelbart forud for udbringning.

Overbrusning sikrer en optimal staldtemperatur og fremmer en hensigtsmæssig gødningsadfærd hos svinene. Høje staldtemperaturer kan omvendt medføre en uheldig gødningsadfærd, hvor svinene gøder på det faste leje og ruller sig for at afkøle sig med større lugtgener til følge. Mange andre forhold kan influere på lugtmission fra et produktionsanlæg, herunder staldindretning, ventilationsanlæggets udformning, gødningshåndtering, hygiejnen, samt belægningsgraden i stalden. Belægningsgraden (antallet af stipladser) er en vigtig parameter i beregningen af den lugtmission, der ligger til grund for beregningerne af geneafstandene i ansøgningen. Da lugtgenekriteriet for enkelt bolig netop er overholdt, fastsættes der vilkår om det maksimale antal stipladser. Desuden er der stillet vilkår om at ventilationssystemet serviceres og rengøres jævnligt.

Med de stillede vilkår og overholdelse af det generelle beskyttelsesniveau for lugt i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug og de generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, vurderes det, at der ikke vil forekomme væsentlige lugtgener hos naboerne.

Afstandskrav/bygge- og beskyttelseslinjer

Ifølge Husdyrgodkendelseslovens § 8 må stalde og lignende, herunder gødningsopbevaringsanlæg og ensilagepladser, som udgangspunkt ikke etableres indenfor nærmere fastsatte afstande, jf. tabel 4. De oplyste afstande i tabellen gælder for de nye driftsbygninger.

	Faktisk afstand for nye bygninger	Min. krav til afstand for nye bygninger
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	Ca. 160 m til DGU. 50.456 (egen markboring).	25
Almene vandforsyningsanlæg	Ca. 2.700 m til DGU. 50.295 (Udbyneder vv.).	50
Vandløb/dræn/sø	Ca. 240 m til vandløb. Ca. 200 m til sø. Ca. 150 m til dræn	15
Offentlig vej og privat fællesvej	Ca. 250 m til Tuerne	15
Levnedsmiddelvirksomhed	> 2.000 m.	25
Beboelse på sammen ejendom	Ca. 200 m.	15
Naboskel	30 m.	30

Tabel 4: Faktiske og lovmæssige afstande

Ifølge Husdyrgodkendelseslovens § 6 er der forbud mod at etablere anlæg samt foretage udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 DE inden for 50 m fra nabobeboelser, byzone, sommerhusområde eller lokalplanlagt område til boliger, hvis det medfører forøget forurening. Husdyrbrugets driftsbygninger overholder afstandskravet på 50 m, jf. tabel 5.

Ifølge Husdyrgodkendelseslovens § 7 er der endvidere forbud mod at etablere anlæg for mere end 15 DE, hvis anlægget ligger helt eller delvis inden for 300 m fra nærmere bestemt sårbar natur (§ 7-natur). Bestemmelsen gælder ligeledes udvidelse og ændring af eksisterende husdyrbrug, der er eller derved bliver større end 15 DE, hvis udvidelsen eller ændringen medfører forøget ammoniakfordampning fra anlægget. Husdyrbrugets driftsbygninger ligger mere end 4 km fra sårbar § 7-natur, jf. tabel 5.

Tabel 5	Faktisk afstand	Min. krav til afstand
Nabobeboelse	Ca. 320 m.	50 ¹
Byzone, sommerhusområde eller lokalplanlagt område til boliger	Ca. 2.300 m.	50 ¹
§ 7 natur	Ca. 4.000 m.	300 ²

¹hvis forureningen øges.

²hvis ammoniakfordampningen øges.

Anlægget ligger i sin helhed udenfor Naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinjer, samt fredede områder.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

På baggrund af ovenstående vurderer Randers Kommune, at projektet er i overensstemmelse med afstandskrav fastsat i Husdyrgodkendelseslovens § 6-8. Samlet vurderes der ikke, at være grundlag for at skærpe afstandskravene.

Landskabelige forhold

Husdyrbrugets anlæg er beliggende i et område, der ifølge Randers Kommuneplan 2009 er udpeget som jordbrugsområde. Anlægget er desuden beliggende i kystnærhedszonen og i et område med særlige landskabelige og geologiske interesser.

Kystnærhedszonen

Kystnærhedszonen på 3 km er fastlagt i Planloven og omfatter landzone og sommerhusområder i kystområderne. Ifølge loven skal kystnærhedszonen friholdes for uplanlagt bebyggelse og tekniske anlæg, som ikke er afhængig af kystnærhed. Landbrugsbyggeri og mindre tilbygninger er undtaget.

Landskabelige interesseområde

Byggeri og anlæg skal placeres og udformes under særlig hensyntagen til landskabet. Større veje, større tekniske anlæg og ikke-landbrugsmæssigt byggeri skal så vidt muligt undgås. Nye bygningsanlæg i det åbne land – herunder også landbrugsbyggeri – bør placeres i tilknytning til eksisterende byggeri. I forbindelse med miljøgodkendelse skal der laves en indsats for at indpasse landbrugsbyggeri i landskabet.

Geologiske interesseområde

Byggeri, beplantning og anlægsarbejder m.v. som kan sløre landskabets dannelsesformer skal undgås. Bygninger og nye anlæg, der er erhvervsmæssigt nødvendige for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri er undtaget.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

De nye bygninger opføres i tilknytning til (indenfor 20 m af) de eksisterende bygninger. De nye stalde opføres i samme materialer og farver og har samme udformning og størrelse som de eksisterende stalde. På den måde kommer produktionsanlægget til at fremstå som en samlet enhed. Anlægget ligger i et fladt terræn. Beplantningen omkring anlægget vil ikke blive berørt af de nye slagtesvinestalde.

Den nye gyllebeholder vil blive placeret så den bryder læhegnet vest for anlægget. Beholderen vil dog stadig ligge i skjul af det veletablerede læhegn mod syd (se bilag 1). Gyllebeholderen etableres med teltoverdækning og er samtidig den bygning der ligger nærmest nabobeboelsen mod sydøst. For at sløre beholderen mest mulig har Randers Kommune stillet vilkår om at teltoverdækning skal være i en lys grå farve, der svarer til farven på beholderens betonelementer.

Siloerne er af typen "amerikanersilo" og i blankt stål, der dog bliver mat med tiden. De valgte siloer er forholdsvis lave (10 m høje) og bliver kun ca. 3 m højere end den nærliggende foderlade. Dermed vil siloerne næppe være synlige, set fra nærmeste nabobeboelse mod sydøst.

Randers Kommune vurderer, at udvidelsen kan gennemføres uden væsentlig påvirkning af de landskabelige og geologiske værdier. Der er i vurderingen lagt særlig vægt på, at nye bygninger opføres i tilknytning til eksisterende bygninger og at der er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri.

Transport og vejforhold

Transporter til og fra produktionsanlægget fordeler sig primært på følgende typer:

Transporter (antal/år)	Nudrift	Ansøgt drift
Levering af smågrise	18	30
Afhentning af svin til slagt	45	75
Afhentning af døde dyr	52	52
Levering af indkøbt foder inkl valle	20	33
Udbringning af husdyrgødning	180	300
I alt	315	490

Tabel 6: Oversigt over transporter før og efter udvidelse. Tal stammer fra tidligere godkendelse samt fra beregninger ud fra normal.

Transporterne vil overvejende finde sted indenfor normal arbejdstid (kl. 7-17). I perioder med udbringning af gulle og i høsten vil der dog være transporter ud over dette tidsrum. Transport af gulle går så vidt muligt ikke gennem tæt bebyggede områder (**bilag 7**).

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Transport til og fra anlægget foregår via Tuerne og antallet af transporter øges i forhold til nudriften. Randers Kommune vurderer - husdyrbrugets størrelse taget i betragtning - at det samlede antal transporter til og fra anlægget er forholdsvis begrænset.

Det er samtidig Randers Kommunes vurdering, at såvel eksterne transporter som interne transporter med markredskaber etc. overvejende vil foregå uden om tæt befolkede områder.

Ind- og udkørselsvejene til anlægget, ligger minimum 150 m fra nærmeste beboelse og Randers Kommune vurderer, at transporter til og fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener for de omkringboende.

Støj

På svinebruget forekommer følgende støjkloder

- Ventilation
- Foderblande anlæg (i lukket bygning)
- Transport (levering/afhentning af dyr, foder mv. (primært kl. 7-17))
- Støj fra dyr (ved levering/afhentning)

Der ligger ingen nabobeboelser inden for en afstand af 300 m fra anlægget.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Husdyrbruget Tuerne 5, og nabobeboelserne i umiddelbar nærhed, ligger i et område, der ifølge Randers Kommuneplan 2009 er udpeget som landbrugsområde.

Støj fra landbrug i disse områder må, efter Randers Kommunes opfattelse, i reglen accepteres, hvis støjen kan henføres til almindelige landbrugsaktiviteter.

Randers Kommune vurderer umiddelbart, at der er tale om støjkloder, som vil kunne overholde støjgrænserne for "Type 3. Blandet bolig og erhverv" i støjvejledningen nr. 5 / 1984. Det bemærkes, at disse støjgrænser er anbefalet af Miljøstyrelsen for landbrugsvirksomheder i det åbne land.

Randers Kommune har stillet vilkår om maksimal støjbelastning i overensstemmelse med de anbefalede støjgrænser for at fastholde virksomheden på et acceptabelt støjniveau for normale landbrugsaktiviteter.

Støv

På husdyrbruget forekommer følgende kilder til støv

- Foderhåndtering
- Transport

Der ligger ingen nabobeboelser inden for en afstand af 300 m fra svinebruget.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Husdyrbruget Tuerne 5 og nabobeboelserne i umiddelbar nærhed, ligger i et område, der ifølge Randers Kommuneplan 2009 er udpeget som landbrugsområde. Gener fra landbrug i disse områder må, efter Randers Kommunes opfattelse, i reglen accepteres, hvis de kan henføres til almindelige landbrugsaktiviteter.

Afstanden til nærmeste nabo er over 300 m og Randers Kommune vurderer, at støv fra husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omboende.

Husdyrgødning

Svinebruget forventes at have en normproduktion af gylle på i alt ca. 8.176 m³ (**bilag 8**) inkl. drikkevandsspild og rengøringsvand (ekskl. regnvand fra overdækkede gylletanke).

Der er en opbevaringskapacitet på minimum 7.200 m³ til rådighed (ekskl. gyllekanaler og fortank).

Normproduktionen af gylle er ca. 681 m³ pr. måned og dermed er der opbevaringskapacitet til minimum (7.200 m³/681 m³/mdr) 10,5 mdr.

Gylletankene tømmes med gyllevogn, der har hydraulisk arm, som svinger ind over tankene. Der sker således ikke tømning af tankene med fastmonterede pumper eller traktorpumpe.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Randers Kommune vurderer, ud fra oplysningerne om normproduktionen af gylle, at opbevaringskapaciteten på svinebruget er minimum 10,5 måneder.

Ifølge Husdyrgødningsbekendtgørelsen § 6 skal gødningsopbevaringsanlæg mindst have en kapacitet, svarende til 6 måneders tilførsel. Randers Kommune vurderer imidlertid, at der bør være en væsentlig større opbevaringskapacitet for at undgå udkørsel af gylle under dårligt vejr.

Randers Kommune har derfor stillet vilkår om, at der til produktionsanlægget skal være opbevaringskapacitet til minimum 9 mdr., hvilket vil fastholde den nuværende opbevaringskapacitet.

Ved tømning af gylletanke med fastmonterede pumper eller traktorpumpe er der ved overførslen til gyllevogn forøget risiko for spild af flydende husdyrgødning, som ligeledes kan give anledning til punktkildeforurening med næringsstoffer.

Randers Kommune har derfor stillet som vilkår, at overpumpning af gylle til gyllevogn skal ske ved hjælp af hydraulisk pumpekran, som er fastmonteret på gyllevognen og svinger ind over tanken. Hvis der alternativt ønskes anvendt fastmonterede pumper eller traktorpumpe med pumperør, der

er ført ud over tankkanten, skal der ved gylletankene etableres en befæstet påfyldningsplads med fald mod afløb til opsamlingsbeholder. Det bemærkes, at etablering af en påfyldningsplads skal forhånds anmeldes til Randers Kommune.

Spildevand

I forrum til driftsbygningerne (bygning 2, **bilag 1**) forefindes bad/toilet, som er forbundet til sivdræn.

Der er ikke opsat tagrender på bygningerne, hvilket betyder at regnvand siver ned i jorden omkring staldene.

Spildevand fra vask af stalde, drikkevandsspild m.v. ledes til gyllebeholder.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Randers Kommune gør opmærksom på, at ændringer i husdyrbruget afledningsforhold for spildevand kræver en særskilt tilladelse efter Miljøbeskyttelsesloven (nedsivningstilladelse eller udledningstilladelse).

Affald

På svinebruget produceres primært følgende affaldstyper:

- Dagrenovationslignende affald.
- Klinisk affald.
- Døde dyr (kummecontainer og kadaverkappe).

Dertil kommer en mindre mængde farligt affald i form af medicinrester. Farligt affald leveres til Kommunens modtageordning.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Dagrenovationslignende affald (uhyggejnisk affald fra f.eks. beboelser/frokoststuer og lign.) skal bortskaffes via den kommunale dagrenovationsordning.

Andre affaldsfraktioner skal sorteres og bortskaffes i henhold til Randers Kommunes regulativ for bortskaffelse af erhvervsaffald med tilhørende bilag. Regulativet kan rekvireres ved henvendelse til Randers Kommune eller fra kommunens hjemmeside.

Animalsk affald, herunder selvdøde dyr skal opbevares og afhændes i overensstemmelse med den til enhver tid gældende bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr, for tiden bekendtgørelse nr. 439 af 11. maj 2007.

Det vurderes, at Randers Kommunes regulativer og forskrifter på affaldsområdet sammen med den generelle lovgivning, er tilstrækkelig til at sikre en miljømæssig forsvarlig affaldshåndtering på virksomheden.

Skadedyr

I ansøgningen er oplyst, at skadedyr bekæmpes i overensstemmelse med retningslinjer udgivet af Statens skadedyrlaboratorium under Århus Universitet. Der er indgået kontrakt med autoriseret firma (NOMUS A/S) om bekæmpelse af skadedyr.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Fluer i store mængder kan give anledning til gener hos naboer. For at undgå masseforekomster af fluer er det afgørende, at der på produktionsanlægget er en god gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne.

Da der ikke forekommer dyrehold i dybstrøelsessystemer, og der ikke forekommer møddingsplads på svinebruget, vurderer Randers Kommune, at der almindeligvis ikke vil opstå væsentlige fluegener fra husdyrproduktionen.

På anlægget vurderes bygningerne at være holdt i god stand, og der er opsat rottegiftkasser, som suppleres med rottegift efter behov. Randers Kommune vurderer, at husdyrproduktionen ikke giver anledning til væsentlige rottegener.

Olie og kemikalier

Diesel og smøreolie, samt sprøjtemidler opbevares på ansøgers hovedejendom (Bruns Plantagevej 1).

Lys

I staldene er lyset tændt efter behov i tidsrummet 7-17. Primært vil lyset kun være tændt når dyrene bliver tilset. Som udgangspunkt vil der ikke være belysning i staldene om natten.

Den eneste udendørsbelysning på ejendommen er en lampe ved udleveringsrampen. Dette lys vil kun være tændt ved udlevering af dyr til slagtning.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Afstanden til nærmeste nabobeboelse er over 300 m. Da der samtidigt ikke forekommer kraftige projektører til belysning af bygninger, pladser m.v., vurderes der ikke at forekomme eller opstå væsentlige lysgener for naboer eller trafik.

Ophør

Ansøger har oplyst, at der ved eventuelt ophør af husdyrproduktionen vil ske tømning og rengøring af stalde gyllekanaler, fortanke og gylletanke. Eventuelle medicinrester vil blive bortskaffet til dyrlæge.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Såfremt husdyrproduktionen ophører, forventer Randers Kommune ikke længere at føre rutinemæssigt miljøtilsyn med virksomheden.

For at undgå at der sker opbevaring af husdyrgødning m.v. under forhold, der kan give anledning til forureningsfare, er der stillet vilkår om oprydning etc.

Væsentlige alternative muligheder og 0-alternativet

0-alternativet beskriver forholdene, hvis omlægningen/udvidelsen ikke sker. 0-alternativet vil betyde en fastholdelse af den nuværende produktion. Med hensyn til miljøforholdene vil 0-alternativet heller ikke medføre investeringer i produktionsapparatet og dermed heller ikke investeringer i miljøforbedrende foranstaltninger på anlægget. Med 0-alternativet vil også markdriften fortsætte uændret. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der ved 0-alternativet ikke vil blive udarbejdet en miljøgodkendelse for bedriften. Der vil således ske regulering af bedriften via vilkår i miljøgodkendelsen (efter miljøbeskyttelseslovens § 33) af 14. september 2005.

Med baggrund i, at de nye driftsbygninger opføres i tilknytning til de eksisterende bygninger og at det ansøgte overholder lovgivningens afskæringskriterier, er der ikke udarbejdet alternativer vedrørende placering og drift af anlægget. Det ansøgte projekt er blevet til efter grundige overvejelser, hvor staldsystemer mv. er optimeret i forhold til drift, miljø og dyrevelfærdskrav. En alternativ placering af de nye bygninger i marken vurderes uhensigtsmæssig ud fra såvel driftsmæssige som landskabelige betragtninger.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Der er Randers Kommunes vurdering, at der ikke findes et bedre alternativ for placering af det ansøgte projekt.

Ammoniak og natur

Afstanden fra anlægget til nærmeste EF-habitatområde nr. 14 (Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord) er ca. 3 km. Afstanden til det nærmeste naturområde omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 7 er ca. 4 km (overdrevet n533-01-ov). Det nærmeste kvælstoffølsomme naturområde er en § 3 beskyttet mose (n542-01-mo) som ligger ca. 870 m vest for anlægget.

Svinebruget råder over et ejet/forpagtet areal på 435,79 ha til udbringning af svinegylle. Flere af arealerne ligger i umiddelbar nærhed af naturområder.

Husdyrbruget og naturområdernes beliggenhed er vist på **bilag 9 og 10**.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Det generelle beskyttelsesniveau

Ansøgningen er modtaget i år 2010, hvor Husdyrgodkendelsesloven fastlægger, at alle husdyrbrug skal reducere ammoniakemissionen med 25 % i forhold til de bedste staldsystemer, jf. 05/06 normer. Dette indebærer en maksimal tilladt ammoniakemission fra stald og lager på ca. 7.498 kg N pr. år. Med de valgte staldsystemer og BAT-teknologi (fodertilpasning og gyllekøling) er ammoniakemissionen beregnet til 6.243 kg N pr. år. Husdyrbruget lever således op til kravet om 25 % reduktion af ammoniakfordampningen.

Husdyrgodkendelsesloven fastlægger desuden, at der i en afstand af op til 300 m fra sårbare naturarealer, jf. Husdyrgodkendelseslovens § 7 ikke må ske forøget ammoniakemission fra anlæg. Herudover må der på disse sårbare naturarealer ikke ske overskridelse af nærmere bestemte afskæringskriterier for ammoniakafsætning, hvis staldanlægget ligger i en afstand af 300 - 1.000 m fra naturarealet. Da nærmeste sårbare naturareal, jf. Husdyrgodkendelseslovens § 7 (n533-01-ov) ligger ca. 4 km fra anlægget, vurderes husdyrbruget at overholde ovenstående krav.

Husdyrgodkendelsesloven fastsætter ingen generelle beskyttelsesniveauer for terrestrisk natur i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Ifølge bekendtgørelsen om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder m.m. skal der dog på marker med sort jord ske nedfældning af flydende husdyrgødning. På græsmarker skal flydende husdyrgødning enten nedfældes eller udbringes med anden teknologi med samme miljøeffekt som nedfældning.

Eventuel skærpet beskyttelsesniveau

Randers Kommune har vurderet, om der er særlige forhold ud over det generelle beskyttelsesniveau, der taler for, at der skal fastsættes yderligere vilkår til beskyttelse af naturarealer, jf. Godkendelsesbekendtgørelsen § 11 stk. 4 eller forhold der kan begrunde afslag efter Godkendelsesbekendtgørelsens § 11 stk. 5 og 6. Kommunen **skal** give afslag, hvis det ikke er muligt at stille vilkår der forhindrer, at husdyrbrugets ammoniakpåvirkning giver anledning til skade på udpegningsgrundlag i internationale naturbeskyttelsesområder/skade på dyre- og plantearter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV. Kommunen **kan** give afslag hvis det ikke er muligt at stille vilkår der forhindrer, at husdyrbrugets ammoniakpåvirkning giver anledning til en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale/lokale naturbeskyttelsesinteresser.

Påvirkning af naturområder fra anlæg

	Nuværende drift	Ansøgt drift	Difference
NH ₃ -emission (kg N/år)	3.918	6.243	+2.363
Afsætning (n551-01-se)	0,04 kg N/ha/år	0,06 kg N/ha/år	+0,02 kg N/ha/år
Afsætning (n533-01-ov)	0,01 kg N/ha/år	0,01 kg N/ha/år	+0,00 kg N/ha/år
Afsætning (n542-01-mo)	0,35 kg N/ha/år	0,50 kg N/ha/år	+0,15 kg N/ha/år
Afsætning (n532-07-ov)	0,02 kg N/ha/år	0,03 kg N/ha/år	+0,01 kg N/ha/år

Tabel 7. Sammenhængen mellem den øgede ammoniakemission fra anlægget og den maksimale merafsætningen på de nærliggende naturområder.

Som det fremgår af tabel 7 er merafsætningen til nærmeste habitatnaturtype i EF-habitatområde (n551-01-se), nærmeste naturområde beskyttet efter Husdyrgodkendelseslovens § 7 (n533-01-ov), samt til et overdrev (n532-07-ov) syd for anlægget beregnet til 0,00-0,02 kg N/ha/år. Da merafsætning er mindre end 0,05 kg N/ha/år (teknisk nul) vurderes udvidelsen ikke at medføre en merbelastning af disse naturområder.

Mose vest for anlægget

Ca. 850 m vest for produktionsanlægget findes et B-målsat naturområde (n542-01-mo) på ca. 0,5 ha (**Bilag 9**). Naturområdet består af en mose med et vandhul i midten. Området er senest besigtiget af Århus Amt i juli 2003 i forbindelse med en tilladelse til oprensning/opgravning af vandhullet (e-arkivet, 8-70-51-3-719-3-03). Ved tilsynet bliver der registreret en række plantearter: Lyse-siv, Tigger-ranunkel, Rød-el, Grå-pil, Rynket rose, Tudse-siv, tagrør, Gul iris og Glanskaplet siv. Heraf er de to sidstnævnte særligt kendetegnende for moser. Der vurderes at være tale om en mosaik af mosetyperne rigkær og rørsump.

Næringsrige naturtyper som pilesump, rørsump og højstaudesamfund med konkurrencestærke og kvælstofkrævende arter vurderes ikke at være kvælstoffølsomme. Tålegrænsen for rigkær er fastsat til 15-25 kg N/ha/år (Skov- og Naturstyrelsen 2005). På baggrund af den botaniske værdi og sammensætning, vurderes tålegrænsen for den konkrete lokalitet, at ligge i den øvre del af intervallet dvs. omkring 20-25 kg N/ha/år.

Baggrundsbelastningen i Randers Kommune er ca. 13 kg N/ha/år (2008, DMU). Merafsætningen af ammoniak fra husdyrbruget er beregnet til 0,15 kg N/ha/år (tabel 7). Tålegrænsen for mosen vurderes ikke at være overskredet og udvidelsen vil ikke medføre en væsentlig merbelastning af mosen.

Påvirkning af naturområder fra udbringningsarealer

Påvirkninger af terrestriske naturarealer ved udbringning af husdyrgødning relaterer sig hovedsageligt til nedfald af ammoniak og eventuelt udvaskning/afstrømning af næringsstoffer. Ifølge den elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug fremgår det, at der i normale tilfælde er påvirkninger med ammoniak (> 1 kg N/ha/år) fra udbringningsarealer i en afstand af op til 20-30 meter fra markkanten, men at påvirkningen findes op til 100 m fra markkanten. Det er desuden angivet, at den reelle påvirkning vil afhænge af udbringningspraksis i det enkelte år. Randers Kommune vurderer, at en væsentlig påvirkning af naturarealer med kvælstof fra udbringning af husdyrgødning normalt betinger, at der enten er tale om meget kvælstoffølsomme naturtyper hvor udbringningsarealerne ligger mindre end 20 m fra naturarealet eller at der er direkte hydraulisk forbindelse mellem udbringningsareal og naturarealet.

Overdrev øst for mark 51-0

Nordvest for Sødring ligger et ca. 1 ha stort overdrev (n521-01-ov) (**bilag 10**). Overdrevet har en middel (B) målsætning i Randers Kommuneplan 2009. Overdrevet, der er besigtiget af Århus Amt i

september 1991 er under tilgroning. Ved tilsynet i 1991 blev der ikke fundet plantearter som er særligt kendetegnende for overdrev. Områdets samlede værdisætning blev vurderet som lav (C).

Mark 51-0 og overdrevet er adskilt af en ca. 5 m bred asfalteret vej (Under Bakken). Grænselinjen mellem mark og naturområde er ca. 150 m. Terrænhældningen mod overdrevet er under 6 grader. Der er ingen drænforbindelser mellem marken og naturområdet. Der vurderes derfor ikke, at være en øget risiko for overfladisk afstrømning/udvaskning af næringsstoffer fra marken til naturarealet. Det vurderes i dette tilfælde alene, at være markbidrag i form af fordampet ammoniak ved udbringning af husdyrgødning, som kan påvirke overdrevet.

Tålegrænsen for overdrev er fastsat til 10-25 kg N/ha/år (Skov- og Naturstyrelsen 2005). Baggrundsbelastningen i Randers Kommune er ca. 13 kg N/ha/år (2008, DMU). På baggrund af den botaniske værdi, vurderes tålegrænsen for den konkrete lokalitet, at ligge i den øvre del af intervallet dvs. over 15 kg N/ha/år. På den baggrund stilles der ikke skærpene vilkår til udbringning af husdyrgødning på mark 51-0.

Mose nordøst for mark 3-0

Umiddelbart op til det nordøstlige hjørne af mark 3-0 ligger et ca. 1,0 ha stort naturområde (n540-01-mo), (**Bilag 10**). Naturområdet har en middel (B) målsætning i Randers Kommuneplan 2009. Randers Kommune har ingen besigtigelsesdata fra området. Vurderet ud fra luftfotos 1995-2010 er området ved at gro til i træer. Der er sandsynligvis tale om en pilesump/rørsump/højstaudesamfund, men der kan også være tale om et rigkær.

Terrænhældningen mod mosen er under 6 grader. Der er ingen drænforbindelser mellem marken og naturområdet. Der vurderes derfor ikke, at være en øget risiko for overfladisk afstrømning/udvaskning af næringsstoffer fra marken til naturarealet. Det vurderes i dette tilfælde alene, at være markbidrag i form af fordampet ammoniak ved udbringning af husdyrgødning, som kan påvirke mosen.

Næringsrige naturtyper som pilesump, rørsump og højstaudesamfund med konkurrencestærke og kvælstofkrævende arter vurderes ikke at være kvælstoffølsomme. Tålegrænsen for rigkær er fastsat til 15-25 kg N/ha/år (Skov- og Naturstyrelsen 2005). Baggrundsbelastningen i Randers Kommune er ca. 13 kg N/ha/år (2008, DMU). Tålegrænsen for mosen vurderes ikke at være overskredet. Det er kun er ca. 500 m² af marken der ligger under 20 m fra mosen og markbidraget i form af fordampet ammoniak vurderes at være beskedent. Udbringning af husdyrgødning på mark 3-0 vurderes ikke at medføre en væsentlig merbelastning af mosen.

Mose øst for mark 4-0 og 5-0

Øst for mark 4-0 og 5-0 ligger et ca. 0,5 ha stort naturområde (n530-01-mo), (**Bilag 10**). Naturområdet har en middel (B) målsætning i Randers Kommuneplan 2009. Randers Kommune har ingen besigtigelsesdata fra området. Vurderet ud fra luftfotos 1995-2010 er området ved at gro til i træer. Der er sandsynligvis tale om en pilesump, rørsump og/eller højstaudesamfund, men der kan også være tale om et rigkær.

Terrænhældningen fra markerne mod mosen er under 6 grader og der vurderes ikke at være en væsentlig risiko for overfladisk afstrømning af næringsstoffer fra marken til naturarealet. Grænselinjen mellem markerne og naturområdet er beskeden (ca. 75 m) og det er kun er ca. 0,01 ha af marken der ligger under 20 m fra mosen. Markbidraget i form af fordampet ammoniak vurderes derfor at være beskedent. Naturområdet ligger i et pumpelaug og der er drænforbindelse til markerne 4-0 og 5-0. Det vurderes at den væsentligste tilførsel af næringsstoffer fra de omgivende arealer, sker via dræn og grøfter.

Næringsrige naturtyper som pilesump, rørsump og højstaudesamfund med konkurrencestærke og kvælstofkrævende arter vurderes ikke at være kvælstoffølsomme. Tålegrænsen for rigkær er fastsat til 15-25 kg N/ha/år (Skov- og Naturstyrelsen 2005). Baggrundsbelastningen i Randers Kommune er ca. 13 kg N/ha/år (2008, DMU). Tålegrænsen for mosen vurderes ikke at være overskredet. Udbringning af husdyrgødning på mark 3-0 vurderes ikke at medføre en væsentlig merbelastning af mosen.

Bilag IV-arter

Der er forbud mod at ødelægge eller beskadige yngle- eller rastområder for bilag IV-arter (Naturbeskyttelseslovens § 29a, stk. 2). Gennemgangen af forekomsten af bilag IV-arter og trusler mod disse i området er baseret på en kombination af kommunens kendskab, og de foreliggende beskrivelser om arternes udbredelse. Påvirkninger af Habitatdirektivets bilag IV-arter, relaterer sig hovedsageligt til påvirkninger af levestederne for disse arter (raste- og ynglepladser) gennem udvaskning/overfladiske tilstrømning af næringsstoffer samt nedfald af ammoniak og sprøjtemidler i forbindelse med dyrkning af jorden.

Randers Kommune vurderer, at en væsentlig påvirkning af raste- og yngleområder for bilag IV-arter normalt betinger, at et udbringningsareal ligger direkte op af yngle-/rasteområdet eller at der er direkte hydraulisk forbindelse (eg. dræn) mellem udbringningsareal og yngle-/rasteområdet.

Randers Kommune har ikke kendskab til tilstedeværelse af bilag IV-arter i udbringningsarealernes nærhed, og udbringning af husdyrgødning antages derfor ikke at påføre disse arter skadelige virkninger.

Samlet vurdering

Samlet vurderes husdyrbruget ikke at give anledning til væsentlige skadevirkninger, der kan begrunde skærpede vilkår efter Godkendelsesbekendtgørelsen § 11 stk. 4 eller afslag, jf. Godkendelsesbekendtgørelsens § 11 stk. 5 og 6.

Overfladevand

- Hovedparten af de ansøgte udbringningsarealer (338,82 ha) afvander via Store Vejle Pumpekanaler til kystområdet Nordlige Hevring Bugt/Sydlig Kattegat, der er kyststrækningen mellem Randers og Mariager Fjorde.
- En mindre del af udbringningsarealet (75,34 ha) afvander via Udbyneder Landkanal til Mariager Fjord.
- Ét kystnært udbringningsareal (6,05 ha) direkte til den ydre del af Randers Fjord.

Randers Fjord, Mariager Fjord og Kattegat

Den inderste del af Randers Fjord er udlagt med generel målsætning i Regionplan 2005. Fra Uggelhuse og til Udbyhøj har fjorden skærpet målsætning i Regionplan 2005. Det skyldes, at denne del af fjorden har status som internationalt naturbeskyttelsesområde. Fra Uggelhuse er Randers Fjord en del af EF-habitatområde nr. 14 "Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord". Fra Mellerup og til Udbyhøj er fjorden en del af EF- fuglebeskyttelsesområde nr. 15 og Ramsarområde nr. 11.

Målsætningerne for Randers Fjord er ikke opfyldt, idet miljøtilstanden er kraftig påvirket af for store tilførsler af næringsstoffer til fjorden og dens opland.

Inderfjorden i Mariager Fjord har en generel målsætning. Området ved udmundingen af Kastbjerg Å har en skærpet målsætning, da det er en del af det internationale naturbeskyttelsesområde; EF-

habitatområde nr. 223. Den yderste del af Mariager Fjord fra Hadsundbroen har en skærpet målsætning, da området er en del af det EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 15, Ramsarområde nr. 11 og EF-habitatområde nr. 14. Den skærpede målsætning er ikke opfyldt på grund af for stor tilførsel af næringsstoffer fra land.

Den åbne kyststrækning mellem Randers Fjord og Mariager Fjord afvander til hovedvandoplandet "Nordlige Kattegat og Skagerak. Kyststrækningen mellem de to fjorde indgår i EF-habitatområde nr. 14 "Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord", EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 15 og Ramsarområde nr. 11.

Da området er internationalt beskyttelsesområde har det en skærpet målsætning i regionplan 2005 (nu landsplandirektiv). Af basisanalysen fremgår det, at miljøtilstanden i det sydlige Kattegat ikke lever op til de opstillede målsætninger. Det vurderes, at Kattegat er påvirket af effekten af tilførsel af næringsstoffer. For store udledninger af næringsalte har bl.a. givet problemer med iltvind og en heraf negativ påvirkning af bundfaunaen. Det vurderes, at det vestlige Kattegat er i risiko for ikke at opfylde målsætningen i 2015 blandt andet på grund af udledning af kvælstof og fosfor.

De skærpede målsætninger for Randers og Mariager Fjorde samt kyststrækningen herimellem er ikke opfyldt, som følge af for store tilførsler af næringsalte land. For at opnå en bedre miljøtilstand skal tilførslerne af kvælstof og fosfor reduceres.

Habitatområde nr. 14

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde 14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord er blandt andet habitatnaturtyperne "Flodmundinger(1130)", "Mudder- og sandflader blottet ved ebbe (1140)" og "Kystlaguner og strandsøer (1150)". Lige uden for Randers Fjord optræder habitattyperne "Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand (1110)" samt "Større lavvandede bugter og vige (1160)". I Mariager fjord optræder naturtyperne 1140 og 1160 i fjorden og 1160 umiddelbart uden for fjorden. Mellem de to fjorde ved den del af kyststrækningen, hvor afvandingen sker direkte til Kattegat, findes habitattyperne 1110 og 1140.

For alle 5 habitattyper fremgår det af Danmarks miljøundersøgelsers rapport: "Kriterier for gunstig bevaringsstatus for EF-habitatdirektivets 8 marine naturtyper", at eutrofiering har haft negativ effekt på naturtypens sammensætning af flora og fauna. Det bemærkes i rapporten, at eutrofieringsniveauet bør falde mod mere naturlige niveauer, så bundvegetation og -fauna kan genoprettes.

Det nuværende eutrofieringsniveau og yderligere tilførsel af næringsstoffer i Randers Fjord og Mariager Fjord vurderes således at kunne være til skade for naturtyper i EF-habitatområdet i og umiddelbart uden for fjordene, idet den gunstige bevaringsstatus for de nævnte habitattyper ikke kan genoprettes eller sikres.

Fuglebeskyttelsesområde 15

Udpegningsgrundlaget for EF-Fuglebeskyttelsesområde 15 Randers og Mariager Fjorde og Ålborg Bugt, er et stort antal fuglearter. Af DMU's rapport: "Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelses-direktivet" fremgår det, at forudsætningen for gunstig bevaringsstatus for arterne knopsvane og lysbuget knortegås er, at der findes store bevoksninger af bundvegetation inden for fuglebeskyttelsesområdet.

For arterne gravand, edderfugl, sortand og fløjlsand, som lever af bunddyr primært blåmuslinger, er det en forudsætning for gunstig bevaringsstatus, at der findes store områder med blåmuslingebanker og anden bundlevende fauna. Alle de nævnte arter indgår i udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet.

Hyppigt tilbagevendende iltsvind og enkeltstående kraftige eutrofieringsbetingede iltsvind har en negativ effekt på bundvegetation og bundfauna på kort sigt. For ålegræssets vedkommende har kraftige iltsvind en negativ effekt på lang sigt. Det nuværende eutrofieringsniveau og yderligere tilførsel af næringsstoffer i Randers Fjord og Mariager Fjord vurderes således at kunne være til skade for EF-fuglebeskyttelsesområdet, idet den gunstige bevaringsstatus for de nævnte fuglearter vedkommende ikke kan sikres.

Ramsarområde nr. 11

For Ramsarområderne er målsætningen, at beskyttelsen skal fremmes. Alle danske Ramsarområder indgår som dele af fuglebeskyttelsesområder, og indgår derfor også i NATURA 2000.

Habitatområde 223

Habitatområdet "Kastbjerg ådal" ligger på grænsen mellem Mariagerfjord Kommune og Randers Kommune og rummer en lille del af Mariager Fjord på ca. 38 ha ved Kastbjerg Å's udløb. Området omfatter et parti med lavvandet fjord, hvor der er forekomst af sandbanker og desuden en mindre lagune ("sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand (1110)", "kystlaguner og strandsøer (1150)", "større lavvandede bugter og vige (1160)").

Den del af Mariager Fjord, som ligger inden for habitatområdet, er som den øvrige del af fjorden påvirket af næringsstofbelastning, hvilket blandt andet betyder, at dybdegrænsen for ålegræs i fjorden som helhed er begrænset. Dette har negativ betydning for en række beskyttede dyrearter – fx den lysbugede knortegås.

Det nuværende eutrofieringsniveau og yderligere tilførsel af næringsstoffer vurderes at kunne være til skade for ovennævnte habitatnaturtyper.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Det generelle beskyttelsesniveau

Det generelle beskyttelsesniveau for kvælstof og fosfor i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt.

Kvælstof

Af de ansøgte udbringningsarealer er 338,82 ha beliggende i nitratklasse 1 og den resterende del i nitratklasse 3.

Dette bevirker, at der i ansøgningssystemet stilles krav om reduktion af udvaskningen i forhold til de generelle regler. Dermed må der maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til ca. 1,1 DE/ha eller en udvaskning på 63,5 kg N/ha. I ansøgt drift udbringes ca. 1,33 DE/ha og udvaskningen er beregnet til 62,9 kg N/ha. De generelle regler er dermed overholdt.

Kravet til udvaskning af kvælstof er opfyldt ved, at der etableres efterafgrøder på 5 % af plantebrugets efterafgrødegrundareal – udover den lovpligtige andel af efterafgrøder.

På baggrund af ovenstående stilles vilkår om, at der skal etableres 5 % ekstra efterafgrøder på plantebrugets efterafgrødegrundareal – udover den til en hver tid lovpligtige andel af efterafgrøder.

Fosfor

Alle udbringningsarealerne er beliggende i oplande til meget fosforfølsomme områder. Hovedparten (342,55 ha) ligger udenfor fosforklasser (P-klasse 0) mens den resterende del (77,67 ha) ligger i inden for P-klasse 2. jf. ansøgningssystemet.

Det generelle beskyttelsesniveau for fosfor i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt (se pkt. 3.5 i bilag 3).

Vurdering af påvirkningen af habitatområderne

Ifølge ansøgningssystemets Farm-N-beregning vil den del af kvælstofudvaskningen fra den ansøgte produktion som skyldes udbringning af husdyrgødningen udgøre 5,4 kg N/ha/år.

Kattegat

De ansøgte udbringningsarealer (338,82 ha) i oplandet til Kattegat, ligger i en del af oplandet som afvander til et mindre sårbart vandområde. Derfor er samtlige udbringningsarealer beliggende udenfor fosforklasser. Samtlige af de ansøgte udbringningsarealer i oplandet er beliggende i nitratklasse 1.

Udviklingen i dyreholdet er på baggrund af CHR-data opgjort til et fald på 3,0 % i oplandet i perioden 2007-2010. Randers Kommune har ikke kendskab til øvrige kilder i oplandet, der netto har medført øget nitratudvaskning til Kattegat. Da husdyrtætheden ikke er stigende (+ 5 %) vurderes det, at der ikke vil være en kumulativ effekt (det ansøgte projekt i kumulation med andre projekter) som vil skade eller hindre opnåelse af en gunstig bevaringsstatus for Kattegat og Habitatområde nr. 14, EF- fuglebeskyttelsesområde nr. 15 eller Ramsarområde nr. 11.

Særlige risikoarealer

Hovedparten af de ansøgte arealer er drænedede lavbundsarealer med lav bindingskapacitet for fosfor (udenfor okkerklasse 1). Arealerne er beliggende i pumpelaug og dermed gennemskårne af afvandingskanaler. Der vurderes at være en potentiel risiko for afstrømning af næringsstoffer til overfladevand, men da arealerne afvander til et mindre sårbart vandområde har Randers Kommune vurderet, at der ikke er grundlag for at ophøje arealer til en højere nitrat- eller fosforklasse.

Kvælstof

Randers Kommune har beregnet det ansøgte påvirkning af habitatområderne efter Miljøstyrelsens gældende vejledning. Beregningerne kan ses i **Bilag 11**.

Der er beregnet en udvaskning fra husdyrgødning på 1.372 kg N/år fra ansøgte arealer til Kattegat. Det svarer til 0,05 % af den samlede beregnede udvaskning fra oplandet på ca. 3000 tons N/år.

Den del af oplandet til Kattegat, hvor husdyrbruget er beliggende, er ifølge Miljøstyrelsens kortværk et mindre sårbart vandområde. Kattegat kan ikke karakteriseres som et lukket bassin med ringe vandudskiftning eller som et vandområde, der er meget lidt eutrofieret. Da udvaskningen af nitrat fra den ansøgte husdyrproduktion udgør mindre end 5 % af den samlede udvaskning til Kattegat vurderes det, at projektet i sig selv ikke vil skade eller hindre opnåelse af en gunstig bevaringsstatus for Kattegat og Habitatområde nr. 14, EF- fuglebeskyttelsesområde nr. 15 eller Ramsarområde nr. 11.

Mariager Fjord

Alle de ansøgte udbringningsarealer i oplandet til Mariager Fjord ligger i nitratklasse 3. Hovedparten af arealerne (71,61 ha) ligger i P-klasse 2, mens den resterende del ligger udenfor fosforklasser (fosforklasse 0).

Udviklingen i dyreholdet i oplandet er på baggrund af CHR-data opgjort til en svag stigning på 0,3 % i perioden 2007-2010. Randers Kommune har ikke kendskab til øvrige kilder i oplandet, der netto har medført øget nitratudvaskning til fjorden. Da husdyrtætheden ikke er stigende (+ 5 %)

vurderes det, at der ikke vil være en kumulativ effekt (det ansøgte projekt i kumulation med andre projekter) som vil skade eller hindre opnåelse af en gunstig bevaringsstatus for Mariager Fjord og Habitatområde nr. 14 og nr. 223.

Særlige risikoarealer

Randers Kommune har vurderet, at der ikke er arealer, der skrånede stærkt ned til vandløb eller på anden vis udgør en særlig risiko for afstrømning af næringsstoffer til overfladevand. Dermed er der ikke grundlag for at ophøje arealer til en højere nitrat- eller fosforklasse.

Kvælstof

Randers Kommune har beregnet det ansøgte påvirkning af habitatområderne efter Miljøstyrelsens gældende vejledning. Beregningerne kan ses i **Bilag 11**.

Der er beregnet en udvaskning fra husdyrgødning på 305 kg N/år fra ansøgte arealer til Mariager Fjord. Det svarer til 0,02 % af den samlede beregnede udvaskning fra oplandet på ca. 1.573 tons N/år.

Mariager Fjord er ifølge Miljøstyrelsens kortværk et meget sårbart Natura 2000 område. De meget sårbare vandområder omfatter kvælstoffølsomme Natura 2000-naturtyper. Randers Kommune vurderer på den baggrund, at Mariager Fjord kan karakteriseres som et lukket bassin. Da udvaskningen af nitrat og fosfor fra den ansøgte husdyrproduktion udgør mindre end 1 % af den samlede udvaskning til Mariager Fjord vurderes det, at projektet i sig selv ikke vil skade eller hindre opnåelse af en gunstig bevaringsstatus for Mariager Fjord og Habitatområde nr. 14 og 223.

Randers Fjord

Det ansøgte udbringningsareal i oplandet til Randers Yderfjord ligger i nitratklasse 3 og i fosforklasse 2.

Udviklingen i dyreholdet i oplandet er på baggrund af CHR-data opgjort til et fald på 2,5 % i perioden 2007-2010. Randers Kommune har ikke kendskab til øvrige kilder i oplandet, der netto har medført øget kvælstoftilførsel til fjorden. Da husdyrtætheden ikke er stigende (+ 5 %) vurderes det, at der ikke vil være en kumulativ effekt (det ansøgte projekt i kumulation med andre projekter) som vil skade eller hindre opnåelse af en gunstig bevaringsstatus for Randers Fjord og Habitatområde nr. 14.

Særlige risikoarealer

Randers Kommune har vurderet, at der ikke er arealer, der skrånede stærkt ned til vandløb eller på anden vis udgør en særlig risiko for afstrømning af næringsstoffer til overfladevand. Dermed er der ikke grundlag for at ophøje arealer til en højere nitrat- eller fosforklasse.

Kvælstof

Randers Kommune har beregnet det ansøgte påvirkning af habitatområderne efter Miljøstyrelsens gældende vejledning. Beregningerne kan ses i **Bilag 11**.

Der er beregnet en udvaskning fra husdyrgødning på 25 kg N/år fra ansøgte arealer til Randers Fjord. Det svarer til 0,001 % af den samlede beregnede udvaskning fra oplandet på ca. 2.883 tons N/år.

Randers Fjord er ifølge Miljøstyrelsens kortværk et meget sårbart Natura 2000 område. De meget sårbare vandområder omfatter Natura 2000-naturtyper, der er lavvandede vandområder med langsom vandudskiftning: Kystlaguner og strandsøer (naturtype 1150), flodmundinger (naturtype nr. 1130), større lavvandede bugter og vige (naturtype nr. 1160). Randers Kommune vurderer på den baggrund, at Randers Fjord kan karakteriseres som et lukket bassin. Da udvaskningen af

nitrat fra den ansøgte husdyrproduktion udgør mindre end 1 % af den samlede udvaskning til Randers Fjord vurderes det, at projektet i sig selv ikke vil skade eller hindre opnåelse af en gunstig bevaringsstatus for Randers Fjord og Habitatområde nr. 14.

Fosfor

Der er beregnet et fosforoverskud på 5,8 kg P/ha/år fra husdyrgødningen på arealerne. Fosforoverskuddet vil samlet set give anledning til en årlig fosforophobning på 1.965 kg P/år i oplandet til Kattegat, 437 kg P/år i oplandet til Mariager Fjord og 35 kg P/år i oplandet til Randers Fjord.

En fortsat nettotilførsel af fosfor til landbrugsjorden øger alt andet lige risikoen for fosfortab fra landbrugsjord. Således stiger tabsmængden af partikelbundet fosfor ved overfladiske afstrømningsprocesser og i drænvand i takt med stigende fosforindhold i overjorden. Desuden øges risikoen for udvaskning af opløst fosfor med stigende fosformætningsgrad, idet jordens evne til at tilbageholde fosfor falder. Fosformætningsgraden forventes at afhænge af forholdet mellem fosforbindingskapaciteten og det fosforoverskud, der har været på arealerne gennem længere tid.

Randers Kommune vurderer, at der er tale om et middelhøjt P-overskud, hvor risikoen for fosfortab fra arealerne dog vurderes at være begrænset. Randers Kommune ønsker at følge udviklingen i arealernes fosforstatus, hvorfor der stilles vilkår om indsendelse af fosfortal i forbindelse med udnyttelsen af miljøgodkendelsen og igen inden revurdering i 2019.

Samlet vurdering

På ovenstående baggrund og med de vilkår, der stilles til den ansøgte produktion i forbindelse med miljøgodkendelsen, vurderer Randers Kommune, at det ansøgte hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter giver anledning til væsentlig miljøpåvirkning af overfladevand, herunder EF-habitatområde nr. 14 og nr. 223, EF- fuglebeskyttelsesområde nr. 15 eller Ramsarområde nr. 11. Det vurderes således, at en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som områderne er udpeget for fortsat kan sikres og genoprettes.

Grundvand

- ca. 250 ha af svinebrugets udbringningsareal ligger i et område, der er udpeget som område med drikkevandsinteresser, mens den resterende del ligger i område med begrænsede drikkevandsinteresser.
- Én mark (32-0) ligger indenfor nitratfølsomt indvindingsområde men ligger udenfor indvindingsområder til almen vandforsyning.
- Oversigt over grundvandsforhold ses på **bilag 12**

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Det generelle beskyttelsesniveau

Husdyrgodkendelsesloven fastlægger ingen krav for udvaskning af nitrat i områder udenfor nitratfølsomme indvindingsområder.

Skærpet beskyttelsesniveau

Mark 32-0 ligger indenfor et område med drikkevandsinteresser (OD) som er udlagt som nitratfølsomt indvindingsområde. Marken ligger dog ikke indenfor indvindingsopland eller 300 m beskyttelseszone til nogle vandværksboringer.

Da marken ikke ligger inden for indvindingsopland eller 300 m beskyttelsezone stilles der ikke skærpede krav til udvaskningen af nitrat fra marken 32-0.

Randers Kommune vurderer, at der ikke er særlige forhold ud over det generelle beskyttelsesniveau, der taler for, at der skal fastsættes skærpede vilkår til beskyttelse af grundvand.

Samlet vurdering

Samlet vurderes det, at udbringning af husdyrgødning på de ansøgte udbringningsarealer ikke giver anledning til væsentlige skadevirkninger, der kan begrunde skærpede vilkår efter Godkendelsesbekendtgørelsen § 11 stk. 4 eller afslag, jf. Godkendelsesbekendtgørelsens § 11 stk. 6. Det er Randers Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil påvirke grundvandsressourcerne i området væsentligt

Uheld

Største risiko for uheld vurderes, at være i forbindelse med husdyrbrugets opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning.

Der forekommer ikke oplag af stoffer i sådanne mængder, at virksomheden er omfattet af Risikobekendtgørelsen.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Randers Kommune har stillet en række skærpede vilkår, der sammen med de generelle regler på området vurderes at minimere risikoen for uheld. F.eks. er der stillet vilkår om gødningshåndtering.

Vilkårene kan dog ikke udelukke, at der kan ske uheld på virksomheden, og Randers Kommune har derfor stillet vilkår om, at virksomheden skal udarbejde en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres i tilfælde af uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

OFFENTLIGGØRELSE

Offentliggørelse af ansøgning

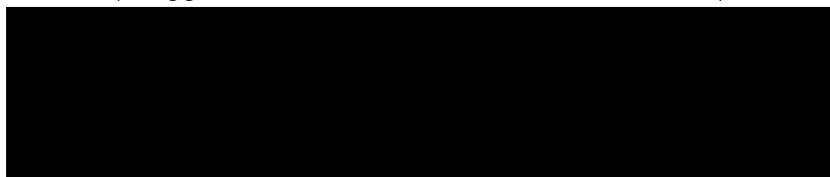
Ansøgning blev offentliggjort ved annoncering i Randers Amtstavis den 11. maj 2010. Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningsmaterialet eller anmodninger om at se udkast til miljøgodkendelse.

Partshøring

Udkast til miljøgodkendelse har i perioden fra den 21. juli – 1. september 2011 været sendt i høring hos følgende:

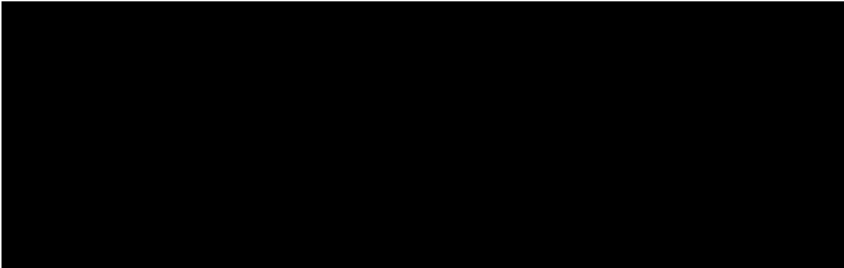
DN lokalafdeling christian@halgreen.dk

Naboer (beliggende indenfor konsekvensradius: 962 m).

Ejere af forpagtede arealer/lejede beholdere

Der er i høringsperioden ikke indkommet bemærkninger til udkastet.

Offentliggørelse af godkendelse

Godkendelsen bekendtgøres ved annoncering i Randers Onsdag den **7. september 2011**, som er godkendelsens dato. Godkendelsen kan endvidere ses på www.randers.dk.

Følgende er samtidigt hermed underrettet om godkendelsen:

Niels Aage V. Nørager, Bruns Plantagevej 1, 8970 Havndal, nanorager@mail.dk

Gråkjær Miljøcenter A/S, Konsulent, Hanne H. Østergaard, haost@graakjaer.dk

Sundhedsstyrelsen, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, midt@sst.dk

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, lbt@sportsfiskerforbundet.dk

Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk

KLAGEVEJLEDNING

Godkendelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet inden 4 uger fra annonceringens dato.

Klageberettiget er ovennævnte samt enhver, der har væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, som nævnt i husdyrgodkendelseslovens §§ 85, 86 og 87.

Eventuel klage stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, men skal indsendes til Randers Kommune, Laksetorvet, 8900 Randers, som sender klagen videre til nævnet. Mærk venligst klagen med journalnr. 10/002216. Klagen skal være Randers Kommune i hænde senest den **5. oktober 2011 kl. 15.00**.

Der skal betales gebyr for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af sagen. Klagegebyret er 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Vær opmærksom på, at Natur- og Miljøklagenævnet ikke påbegynder behandling af klagen inden gebyret er indbetalt og at klagen afvises hvis gebyret ikke er modtaget inden en fastsat

betalingsfrist. Gebyret tilbagebetales, hvis klager får helt eller delvis medhold i klagen. Såfremt godkendelsen bliver påklaget, vil det straks blive meddelt ansøgeren.

En klage over godkendelsen har ikke opsættende virkning, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet. Dette betyder, at godkendelsen kan tages i brug fra godkendelsens dato, men det sker på eget ansvar, da klageinstansen eventuelt kan ændre eller ophæve godkendelsen.

Søgsmål kan anlægges ved domstolene indtil 6 måneder efter godkendelsens dato.